VAN DENKRICHTINGEN NAAR DOERICHTINGEN

ONZE AGENDA VAN DE TOEKOMST NADER UITGEWERKT

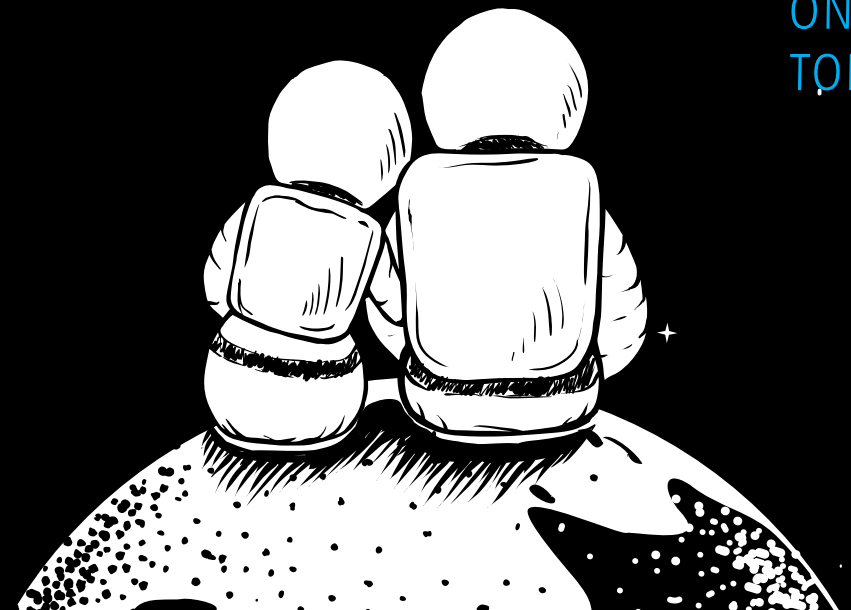

Definitieve versie voor gemeenteraden en colleges (april 2019)

GGD West-Brabant

INLEIDING

In november 2018 presenteerden wij onze Agenda van de Toekomst. Het resultaat van wat we 'overzichtsdenken' noemen; uit je dagelijkse bubbel stappen en eens goed om je heen kijken. De Agenda van de Toekomst is een denkrichting waarbij we ons onder andere hebben laten leiden door diverse veranderingen en trends die zich om ons heen afspelen en hun invloed hebben op de publieke gezondheid. Ook hebben we ingezoomd op datgene waarmee we onze inwoners de beste kansen kunnen bieden op een leven lang gezond leven. We hebben geconstateerd dat gezondheid een beweging moet worden die in de hele West-Brabantse samenleving voelbaar is en waarin wij als GGD een stimulerende rol vervullen.

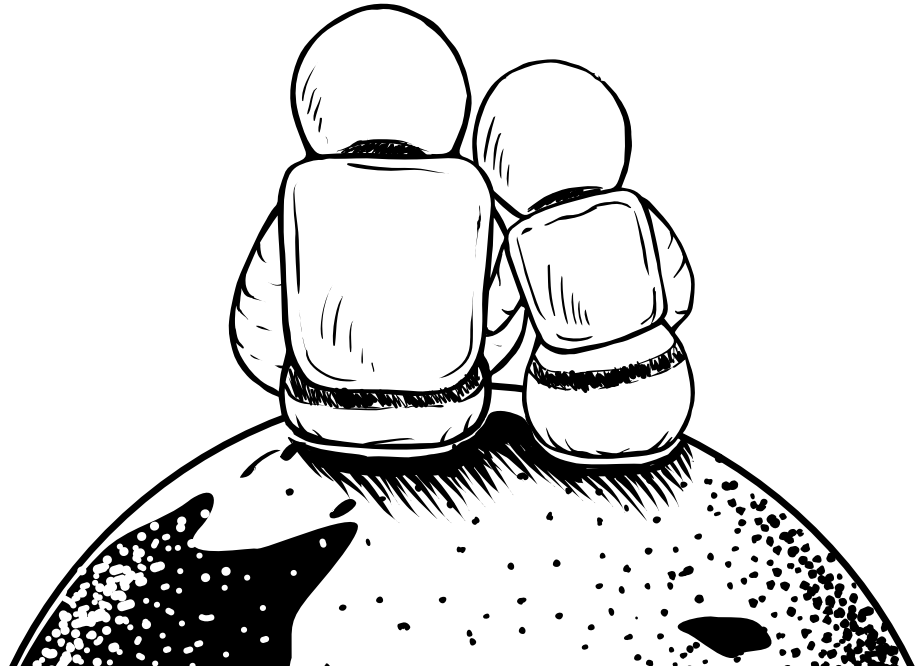

Om die beweging op gang te krijgen, hebben we in onze Agenda van de Toekomst drie grote uitdagingen geformuleerd, die we samen met onze partners willen aangaan

1. Gelijke gezondheidskansen voor iedereen
2. Preventie verbreden en verdiepen
3. Gezonde en veilige leefomgeving

We hebben daarmee onze denkrichtingen voor de toekomst geformuleerd. We zetten nu een volgende stap. 'Van denkrichtingen naar doerichtingen' luidt de titel van onze eerste uitwerking van de Agenda van de Toekomst. We hebben op een rij gezet wat we denken te willen en moeten doen om de geformuleerde denkrichtingen handen en voeten te geven. We zijn niet meteen in de actiemodus geschoten. Je hebt de neiging om alle uitwerkingen zo concreet mogelijk te formuleren. Maar we kiezen liever voor een flexibele opzet, die ruimte biedt om in te spelen op nieuwe trends en ontwikkelingen. Bovendien, zo blijkt uit de doerichtingen, zetten we misschien wel meer dan ooit stevig in op de samenwerking met bestaande en nieuwe, soms nog onbekende, partners. Bovendien willen we onze inwoners nadrukkelijker betrekken bij een aantal uitwerkingen. We kiezen richting maar gieten niet alles in beton. De uitwerking is ons kompas en ons houvast om met overgave en vertrouwen van onze uitdagingen een succes te maken.

VERDER BOUWEN
OP STEVIG
FUNDAMENT

> ***Deze uitwerking van onze Agenda van de Toekomst biedt nieuwe input voor onze strategische producten, maar is niet de plaats om al onze taken, rollen, programma's en activiteiten de revue te laten passeren. Dat doen we in andere beleidsstukken.***

Uiteraard blijven we doen waarvoor we in het leven zijn geroepen en wat van ons verwacht mag worden. Onze dagelijkse praktijk blijft onveranderd: gezinnen en kinderen jaarlijks zien, vaccinatieprogramma's uitvoeren, toenemende toezichtstaken, voorkomen en bestrijden van infectieziekten, preventie op steeds meer fronten. Daarnaast tal van wettelijke taken en een breed scala aan activiteiten op basis van beleidsafspraken met onze gemeenten en andere, uiteenlopende samenwerkingspartners.

Vanuit die basis zijn we altijd vooruit blijven kijken en hebben we steeds nieuwe ambities en doelen geformuleerd. Zo heeft ons speerpunt 'opstaan voor kwetsbaren' ons sinds 2014 goed richting gegeven en mooie programma's en initiatieven opgeleverd. Heel veel gemeenten hanteren 'positieve gezondheid' als leidend principe voor hun beleid. Ook zijn we nog meer nadruk gaan leggen op een gezonde en veilige leefomgeving en een gezonde leefstijl. We hebben de bestrijding van infectieziekten geoptimaliseerd. We pakken onze rol bij een sociaal-maatschappelijke crisis. We professionaliseren en verdiepen de jeugdgezondheidszorg. We benadrukken de noodzaak tot gezondheidsbesef en zelfredzaamheid van onze inwoners. Kortom, we blijven ambitie tonen. Ook met deze uitwerking van onze Agenda van de Toekomst kijken we weer scherp vooruit.

We bouwen verder op een stevig fundament. Dat doen we met de maximale inzet en toewijding van onze medewerkers. Niet voor niets zijn ze professionals met passie, betrokken en verbindend. Verder bouwen doen we ook met onze partners. Samenwerking loont. Dat mag blijken uit de vele, mooie resultaten die alle coalities tot nu toe hebben opgeleverd.

Ambitieus met realiteitszin

In deze Agenda van de Toekomst zetten we, net als in onze beleidsbegroting en andere beleidsstukken, onze toekomstdoelen uiteen. Daarin zijn we best ambitieus. Tegelijkertijd zijn we realistisch. We pakken kansen waar onze financiële middelen dat toelaten. Onze begroting laat weinig ruimte voor grootschalige investeringen. Dus gaan we slim om met de middelen die ons ter beschikking staan. We houden koers met onze ambitieus, maar zeilen tevens -vooral in financieel opzicht- scherp aan de wind.

UITDAGING 1:

GELIJKE GEZONDHEIDSKANSEN VOOR IEDEREEN

Uit onze Agenda van de Toekomst

Het mag niet uitmaken wie je bent, waar je wieg staat, wat je bent en hoe je bent. Afkomst, opvoeding, onderwijs, werk en inkomen mogen niet bepalend zijn voor iemands kansen op een gezond leven. Elke mogelijkheid om die statistische wetmatigheid te doorbreken, gaan we benutten

Het bovenstaande is de ideale uitgangssituatie. Tegelijk realiseren we ons dat niet iedere inwoner van onze regio een gelijke start heeft en dat 'het in het leven ook tegen kan zitten'. Dat gegeven kunnen we niet negeren. Niettemin blijft het onze ambitie om zoveel mogelijk bij te dragen aan gelijke gezondheidskansen voor iedereen.

Er zijn massa's factoren die van invloed kunnen zijn op iemands gezondheidskansen. Van voeding tot opvoeding, van leefstijl tot leeftijd, van werk en inkomen tot woon- en leefsituatie en van onderwijsmogelijkheden tot maatschappelijke omstandigheden. We hebben de gewoonte om veel van die factoren als op zichzelf staande aandachtspunten te benaderen. Daar hebben we onze systemen en programma's op afgestemd. We zorgen dat we alle kinderen regelmatig zien, we bereiden jongeren voor op hun 'leven' in het voortgezet onderwijs, we stimuleren sporten en bewegen, we bestrijden eenzaamheid onder ouderen en jongeren. Al die afzonderlijke benaderingen laten goede resultaten zien. En toch hebben we het gevoel dat we niet echt grip krijgen op het grotere geheel. We kunnen niet alle problemen oplossen, maar willen in elk geval omzien naar die inwoners die vanwege allerlei gezondheid gerelateerde problemen moeilijk meekomen in onze samenleving.

Ook andere focus aanbrengen

Alles beheersen kunnen we niet. We kunnen niet aan alle knoppen draaien die de gezondheid van mensen beïnvloeden. We kunnen wel op een andere manier kijken en daarmee andere focussen aanbrengen:

a. Door de scope behalve op specifieke gezondheidsaspecten ook te richten op wijken, buurten en straten. Dat verschaft ons een beter en completer beeld van de manier waarop mensen daar leven en welke aspecten in dat leven een gelijke kans op gezondheid in de weg staan.
b. Door de scope niet alleen te richten op wat niet goed gaat en te wijzen op wat fout is. Maar door ook te kijken naar wat mensen vertrouwen geeft en sterk maakt, door ze te steunen in waar ze al goed in zijn en te bezien hoe ze elkaar kunnen versterken in hun gezondheid.

Randvoorwaarden

Deze overall benadering vereist uiteraard dat we onze data en onderzoeksgegevens hierop verder afstemmen om daar optimaal gebruik van te kunnen maken. Een randvoorwaarde is tevens dat we nog intensiever gaan samenwerken met partners in de wijk/buurt/straat: van scholen tot horeca, van gezondheidspartners tot bewonersorganisaties. We betrekken

ook partners in deze benadering die ons verder wegwijs kunnen maken in uiteenlopende samenlevingsaspecten (bijv. wetenschappers) of met wie we pacten kunnen sluiten (bijv. voedingsindustrie). En uiteraard blijven gemeenten onze vaste bondgenoten. Zij moeten zich net als wij, uitgedaagd voelen om in de volle breedte te werken aan een positieve gezondheid van 'hun inwoners' waarbij we de mens centraal stellen. Samen de integrale gezondheidsbenadering verder uitbouwen.

Nog meer verbinden

In deze benadering wordt onze rol van verbinder nog belangrijker. We brengen partijen bij elkaar die samen de lokale gezondheidsbeweging op gang kunnen krijgen en we ondersteunen die samenwerking.

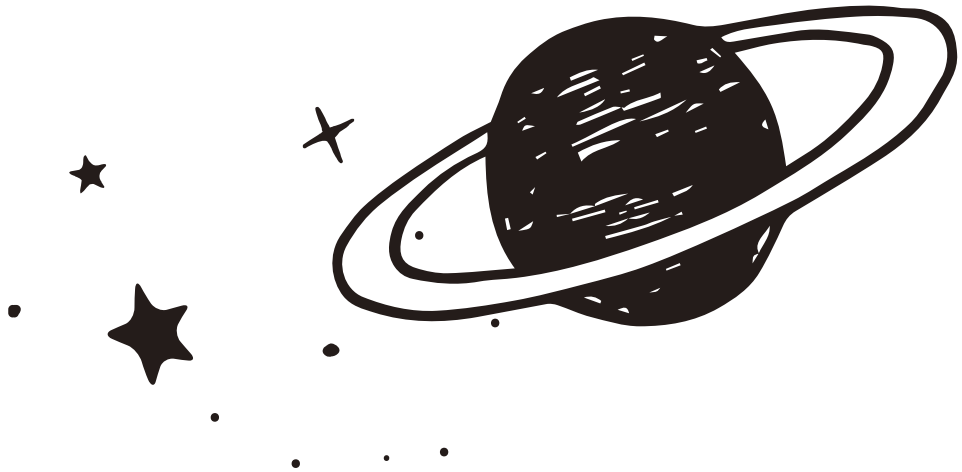

De uitwerking

1. We gaan met onze gemeenten en samenwerkingspartners overleggen hoe we samen aan de netwerkstructuren kunnen bouwen die de geschetste benadering mogelijk maken en dichterbij brengen.
2. We richten onze pijlen op de sociaal-medische aspecten en omstandigheden die mede de gezondheidskansen van inwoners bepalen. Sociale cohesie is daarbij oogmerk en uitgangspunt tegelijk. We bezien hoe en waar 'sterkere schouders zwakkere schouders kunnen ondersteunen'. Je zou dit de 'ik kijk naar je om' benadering kunnen noemen.
3. We zorgen voor krachtige interventies, wanneer sociaalmaatschappelijke of andere ontwikkelingen en gebeurtenissen de gezondheidsontwikkeling van een wijk/buurt/straat/huis en haard bedreigen.
4. We gaan aan de slag met experimenten en pilots, waarbij een opgavegerichte aanpak centraal staat. Studenten weerbaar maken (bijv. met behulp van gamification), jonge moeders empoweren, een geluks- of talentontwikkelingsproject; het kan van alles zijn. Het gaat om opgaven die we samen met onze partners en inwoners benoemen en waarbij niet onze traditionele systemen de aanpak bepalen maar het resultaat en de leereffecten die we gezamenlijk willen behalen.
5. We verkennen de mogelijkheden om de intergenerationele overdracht van ongezonde situaties en omstandigheden te doorbreken en zetten de kennis in voor een experiment.

UITDAGING 2:

PREVENTIE VERBREDEN EN VERDIEPEN

Uit onze Agenda van de Toekomst

Vaak zijn de gezondheidsresultaten die je aan de voorkant weet te boeken, de meest waardevolle. Voorkomen dat mensen ongezond gaan leven, in een ongezonde of onveilige omgeving belanden, kwetsbaar zijn voor ongezonde invloeden, in isolement raken en verminderd zelfredzaam worden. Met de aanleg van de riolering hebben we de grootste gezondheidswinst ooit geboekt. We zijn succesvol gebleken in het ontwikkelen van antibiotica. Nu is het tijd om in te zetten op de leefstijl van mensen. We moeten de breedte en de diepte in.

Voor een goed begrip

Preventie. Het is een woord dat het verdient om langer bij stil te staan. 'Voorkomen' betekent het letterlijk. In ons GGD-idioom: voorkomen dat mensen ziek worden, zich ongezond gedragen, zich van weinig betekenis voelen, achterop raken in de samenleving en de regie op hun bestaan verliezen. Bij onze vaccinatie-activiteiten kun je inderdaad spreken van preventie in de meest letterlijke zin. We voorkomen dat mensen ziek worden of erger. Maar in de meeste gevallen zijn we bezig om mensen te faciliteren in hun gezondheid en in het gedrag en de activiteiten die nodig zijn om gezond te worden en te blijven. Preventie uit zich dan in voorlichten, motiveren, stimuleren en ondersteunen. We wijzen mensen op wat ze beter niet kunnen of mogen doen en wat ze juist wel moeten doen. Zo zitten gezondheidsprofessionals nou eenmaal in elkaar. Gechargeerd: onze preventie zou zo nu en dan wel eens beleefd kunnen worden als een opgeheven vingertje. We bereiken veel mensen met onze preventie-activiteiten, dat is op zichzelf een mooi resultaat. Maar de vraag is of onze inwoners zich ook daadwerkelijk voelen uitgedaagd tot de gezonde levenswandel die wij voor ogen hebben. En of we de mensen bereiken die het écht nodig hebben. Landelijk onderzoek toont aan dat gemiddeld 80% van de preventie-investeringen terecht komt bij 30% van de mensen die vanwege hun goede gezondheid die preventie niet nodig hebben. Meer impact realiseren is dus dringend gewenst.

Preventie opgewaardeerd

Het voorgaande is nogal wezenlijk, wanneer we met onze preventiebenadering en -aanpak de blik op de toekomst richten. Preventie zou wel eens een van de belangrijkste sleutels kunnen zijn die ervoor zorgt dat West-Brabant in heel veel opzichten een gezonde, fitte en vitale regio is en blijft. Behalve over gezondheid als medische term hebben we het dan ook over de sociale fitheid, het maatschappelijk welzijn en zelfs de economische betekenis van de regio. We realiseren ons dat we op een andere manier naar preventie moeten gaan kijken. Je zou het een soort opwaardering kunnen noemen; overigens zonder te stellen dat er tot nu toe van onderwaardering sprake is geweest.

a. Preventie zien we als beweging aan de voorkant. Niet alleen de GGD, maar de regio West-Brabant zou het als zijn opgave moeten zien om

ervoor te zorgen dat inwoners in elke levensfase gezondheid op 1 zetten. Het gaat om een brede beweging, waarbij iedereen nodig is: in elk geval overheid, gezondheidspartners, bedrijfsleven en onderwijs.

b. We moeten het begrip preventie ontdoen van zijn mogelijk betuttelend imago. Voor zover dat gebeurt, moeten we inwoners niet vertellen 'wat ze niet mogen en vooral moeten'. In plaats daarvan moeten we ze vooral enthousiasmeren, uitdagen en verleiden tot de juiste gezondheidsmentaliteit en het beste gezondheidsgedrag.

c. We moeten ons aanbod niet alleen invullen vanuit onze eigen expertise en vanuit ons onderscheid naar doelgroepen. We moeten ook aansluiten bij wat inwoners willen, kunnen en vooral aantrekkelijk vinden en daar onze onderzoeken en dataverzamelingen en -analyses mede op afstemmen. Tools for Life zou de voorlopige naam kunnen zijn van een toolkit voor het leven, waarmee we aansluiting zoeken bij de belangrijkste levensfasen en -gebeurtenissen van inwoners en effectiever aansluiten bij hun wensen en behoeften.

d. Gezondheid in brede zin kan een katalysator zijn voor andere positieve ontwikkelingen: zoals fijn wonen, gezondheid van werknemers, een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven. Dat is de impact waar we voor moeten gaan. Ook al realiseren we ons dat het zichtbaar maken van die betekenis en toegevoegde waarde van preventie een hele uitdaging is.

e. Voorop moet blijven staan dat preventie voor iedereen bereikbaar moet zijn en blijven. Preventie moeten we zodanig organiseren dat iedereen van het aanbod gebruik kan maken.

De uitwerking

We nemen onze preventie-activiteiten onder de loep: wat werkt en wat doen we wat anderen ook doen? En sluiten we aan bij bestaande landelijke preventieprogramma's die werken? Daarnaast verruimen we onze scope en zetten we de beweging in naar de beoogde opwaardering van preventie.

1. We inventariseren de levensfasen en -momenten van onze inwoners waarop we een integrale preventie-aanpak kunnen afstemmen.
2. We gaan op zoek naar 'wat echt werkt' als het om preventie gaat. Dat doen we samen met onze partners. We bevorderen een dialoog over hoe we op regionale schaal samen met diverse partners tot een benadering en aanpak van preventie kunnen komen, die het karakter krijgt van een brede gezondheidsbeweging aan de voorkant. De samenwerking wordt intensiever: samen op zoek naar nieuwe verbindingen, waarbij we onze expertise met die van anderen kunnen stapelen.
3. Het doel dat we nastreven, is een regionaal preventie-akkoord Het resultaat waar we voor gaan, is het ontstaan van een breed preventieplatform waarbij alle aangesloten partners hun rol en verantwoordelijkheid pakken.
4. In dat preventie-akkoord en -platform maken we preventie tot onderwerp van een marketingaanpak. In die aanpak laten we ons mede leiden door de inzichten die we verzamelen over wat onze inwoners beweegt en door de marktbenadering die andere preventie-aanbieders hanteren. Onderdeel van die vernieuwende aanpak is tevens de ontwikkeling van nieuwe preventieproducten die aansluiten bij de gebleken wensen en behoeften van inwoners.
5. We leren veel van onze rol bij allerlei crisissen. Die lessen willen we meer en meer vertalen naar wat we beter kunnen doen aan de voorkant.

UITDAGING 3:

GEZONDE EN VEILIGE LEEFOMGEVING

Uit onze Agenda van de Toekomst

Wie fysiek en sociaal gemakkelijk door het leven gaat, heeft een grotere kans op een goede gezondheid. Bewegen is goed voor je lijf en leden. Ontmoeten en je sociaal geborgen weten, is goed voor je welzijn. Bewegen + ontmoeten is de perfecte combinatie voor een gezond leven. We moeten er, met alle betrokken partijen, van doordrongen raken dat een gezonde en veilige openbare ruimte daarvoor onmisbaar is. We willen alleen nog maar wijken en buurten en pleinen en parken waar mensen zich prettig voelen, elkaar ontmoeten en worden uitgenodigd en uitgedaagd om letterlijk en figuurlijk in beweging te komen.

Een gezonde en veilige leefomgeving is een omgeving:

- met een gezonde luchtkwaliteit: met zo min mogelijk fijnstof en CO2-uitstoot, rookvrij en zonder stankoverlast en stralingsrisico's;
- met waarborgen voor fysieke en sociale veiligheid. Waar gevaarlijke bedrijvigheid en stoffen op veilige afstand van woningen liggen;
- die uitnodigt tot bewegen: lopen, fietsen, sporten, spelen. Waar dus ook gedacht is aan de veiligheid van voetgangers en fietsers, van kinderen en van ouderen;
- die uitnodigt tot ontmoeting, collectief gebruik door bewoners, sociale activiteiten, beleving, ont-stressen en ontspanning;
- waar de gevolgen van de klimaatverandering zo weinig mogelijk voelbaar zijn; waar je geen natte voeten krijgt bij hevige regenval; en waar je ook in het geval van hitte het hoofd letterlijk en figuurlijk koel kunt houden;
- waar groen, water, biodiversiteit en natuur de ruimte krijgen;
- waar we mensen beschermen tegen ziekten en risico's van (infectie) ziekten. Denk aan: tuberculose onderzoeken, zorginstellingen adviseren over hygiëne en reizigers op weg helpen met voorlichting en inentingen;
- waar we ook voorkomen dat er infectieziekten verschijnen door te werken aan antibioticaresistentie en door samen met kindcentra en verzorgings- en verpleeghuizen hierop aan de voorkant samen te werken.

Je zou het voorgaande ook 'de toekomstagenda voor de openbare ruimte' kunnen noemen. In toenemende mate wordt en is die agenda onderschreven door instanties (overheden), belangenorganisaties (bijv. natuur) en bewoners. Over de toekomstdoelen bestaat weinig tot geen verschil van mening. Echter, de weg ernaartoe blijkt hobbelig en vol obstakels te liggen. Het 'voor elkaar krijgen van die gezonde en veilige openbare ruimte' is nog geen gelopen koers.

Belemmeringen ombuigen tot katalysatoren

We zien een aantal ontwikkelingen, die een brede benadering en aanpak van de openbare ruimte nu nog belemmeren. We zien echter ook kansen om die belemmeringen om te buigen tot factoren die juist een positieve invloed hebben op een gezonde openbare ruimte.

a. Van domeindenken naar brede pacten. De meeste instanties en organisaties vullen hun rol in vanuit het eigen domein. Staatsbosbeheer doet de bossen, de natuurverenigingen de natuur, de scholen hun schoolpleinen, het waterschap de beekjes et cetera. Dat domeindenken en -handelen zou doorbroken moeten worden. Idealiter zouden we toe willen naar lokale/regionale pacten of akkoorden, waarbij alle betrokken organisaties de krachten voor een gezonde openbare ruimte bundelen.
b. Van aandachtspunt naar transitie. Mede als gevolg van de invoering van de Omgevingswet bestaat bij gemeenten een toenemende aandacht voor de kwaliteit van de openbare ruimte in relatie tot gezondheid. Dat zie je terug in lokale coalitieakkoorden, jaarbegrotingen en concrete plannen. Maar vaak staan plannen en maatregelen nog veel op zichzelf. Er is nog geen sprake van een brede, integrale aanpak zoals je die ziet in bijvoorbeeld klimaatplannen of de energietransitie. De aandacht voor een gezonde openbare ruimte wordt pas echt robuust, wanneer er ook op dit gebied sprake zou zijn van een transitie waar iedereen achter gaat staan.
c. Van hotspot-benadering naar overview. Vaak bestaat de neiging om op locatieniveau oplossingen te zoeken die de openbare ruimte gezonder maken. Pleinen worden vergroend, er worden wandel- en fietspaden aangelegd, er verschijnt een speelplek voor kinderen. Maar nog beter zou het zijn wanneer er door gemeenten niet alleen wordt ingezoomd op hot spots, maar ook wordt uitgezoomd naar het totaal. Zodat er een overview ontstaat van het totaal aan openbare ruimte. En zodat je met behulp van eigentijdse inzichten en opvattingen (urban space) kunt toewerken naar een totaalaanpak.
d. We moeten extra alert blijven met onze infectieziektebestrijding. We zien allerlei ontwikkelingen die de verspreiding van infectieziekten eerder stimuleren dan remmen. Mensen reizen meer; ze verblijven korter in ziekenhuizen en revalideren thuis; in de wijk verschijnen allerlei hulpinstanties. Dit vraagt om een extra alerte inzet.

Wat we als GGD doen en blijven doen

In onze aandacht voor een gezonde en veilige leefomgeving onderscheiden we een aantal focuspunten, waar we onze rol pakken en die we waar mogelijk nog verder gaan intensiveren.

a. Onze adviesrol rond de invoering van de Omgevingswet en de ontwikkeling door gemeenten van ruimtelijke visies en plannen. Onze aandacht gaat daarbij onder meer uit naar de aanwezigheid of vestiging van bedrijven die hinder of gevaar voor de leefbaarheid kunnen opleveren
b. Onze aandacht voor leefbaarheid en gezondheid in relatie tot agrarische ontwikkelingen in het algemeen en onze rol rond vergunningen in de veehouderij in het bijzonder.
c. Het voorkomen en bestrijden van infectieziekten.
d. Onze aandacht voor sociale ontwrichting die het gevolg kan zijn van ontwikkelingen en gebeurtenissen in de openbare ruimte. Denk bijvoorbeeld aan de toenemende tendens, waarbij recreatieparken het toevluchtsoord worden van mensen die aan de rand van de samenleving verkeren.

De uitwerking

Net als bij het onderdeel 'Gelijke Gezondheidskansen voor Iedereen' willen we ook hier toe naar een bredere benadering, waardoor meer krachten kunnen worden aangewend om daadwerkelijk toe te werken naar een openbare ruimte die een bijdrage levert aan ieders gezondheid en veiligheid.

1. We willen onze 'Kernwaarden voor een Gezonde Leefomgeving' meer en meer delen, zodat we samen met alle betrokkenen kunnen werken aan een gezonde openbare ruimte. Deze kernwaarden dragen bij aan het realiseren van een gezonde fysieke leefomgeving en biedt handvatten aan eenieder die betrokken is, en wordt, bij de inrichting van de leefomgeving en een warm hart heeft voor gezondheid en veiligheid.
2. Het werken aan een openbare ruimte die bijdraagt aan gezondheid, vraagt om minder top-down en meer bottom-up denken. We gaan de gebruikers (inwoner, consument, klant) van die openbare ruimte centraal stellen om te weten te komen wat zij belangrijk vinden als het om gezondheid gaat en welke prikkels voor een gezond gebruik zij als positief ervaren. Deze kennis koppelen we aan onze Brabantse Omgevingsscan (BOS) die we daarmee verder doorontwikkelen.
3. We willen voor wat betreft de gezondheidsaspecten van de openbare ruimte niet alleen gezien worden als de hindermacht die zegt wat niet mag en moet, maar ook onze rol van katalysator pakken waar het gaat om de ondersteuning van initiatieven.
4. Infectieziekten worden complexer en de zorg rondom antibiotica groeit. Dus pakken onze rol rondom infectiepreventie, zorgvuldig gebruik van antibiotica en het signaleren van risico's robuuster op. Dat doen we ook samen met andere regio's.

EEN EXTRA UITDAGING:

DE BETEKENIS VOOR ONZE ORGANISATIE

De voorgaande hoofdstukken laten zien welke richtingen we kiezen, wanneer we met onze drie grootste uitdagingen aan de slag gaan. Elk hoofdstuk sluit af met een overzicht van rollen en acties die we voor onze GGD zien weggelegd. Wanneer we die rollen en acties op een rij zetten, ontstaat het volgende beeld van aanknopingspunten die voor het toekomstig functioneren van onze organisatie van belang zijn:

Digitale transformatie

De digitale revolutie maakt dat de wereld snel verandert. Bedrijven en organisaties ondergaan een digitale transformatie om van toegevoegde waarde te kunnen blijven. Ook onze GGD gaat mee in die transformatie om van (meer) betekenis te kunnen zijn en blijven voor onze gemeenten en inwoners. Die transformatie maakt het ons mogelijk om gerichter -op basis van analyses- meer informatie gestuurd te kunnen werken. Het belang van kennis en informatie neemt onveranderd toe. Voorspellende datamodellen en -technieken gaan een steeds grotere rol spelen. Het verzamelen, ontsluiten, gebruiken én delen van data krijgt in toenemende mate betekenis. Data over ontwikkelingen in de gezondheid; over maatschappelijke, economische en andere ontwikkelingen die van invloed zijn op de gezondheid; over nieuwe expertises; last but not least over onze doelgroepen en 'ons grote publiek' -onze inwoners- in West-Brabant. De digitale transformatie leidt ook tot meer digitale vormen van contact met onze klanten. Dat schept ruimte voor efficiency en voor meer persoonlijke aandacht voor kwetsbare mensen.

Verbinden en samenwerken

We hebben de afgelopen jaren laten zien hoe we gegroeid zijn in het samenwerken met onze partners. Daarnaast zijn we actief en creatief op zoek gegaan naar partners en bondgenoten, waarmee we de samenwerking zijn aangegaan om op vaak onorthodoxe manieren bepaalde problematieken aan te pakken. Die nieuwe coalities (vaak crossovers met andere domeinen) zijn van toegevoegde waarde gebleken. Het verbinden van (nieuwe) partijen en de samenwerking daarmee wordt de komende jaren nóg belangrijker. Hetzelfde geldt voor de interne verbinding en samenwerking tussen onze teams.

Opgave gericht werken

Met onze zelforganiserende teams hebben we de afgelopen jaren al stappen gezet naar een situatie, waarin medewerkers zelf verantwoordelijkheid nemen en vandaaruit de samenwerking met hun collega's aangaan. We hebben oude structuren verlaten en de lijntjes tussen disciplines zijn dunner geworden. Maar we zullen nog meer buiten de lijntjes moeten gaan kleuren. Er wachten opgaven die we alleen team-overstijgend kunnen aanpakken. We moeten waar nodig en mogelijk onze structuren verder loslaten, wanneer de gezondheid van onze inwoners daarom vraagt.

Toenemende betekenis van burgerperspectief

We zijn professionals met passie en voelen ons nauw betrokken bij de gezondheid van onze inwoners. We weten vaak wat goed is voor onze inwo-

ners; we zijn niet voor niets professionals. Maar de vraag is of we 'onze klanten en prospects' echt goed kennen. Of we weten wat hen bezighoudt, beweegt, motiveert en verleidt om gezond te zijn en te blijven. Dat perspectief moeten we nog nadrukkelijker naar binnen halen om er vervolgens naar te handelen.

Experimenten/pilots in aanpak en methoden

We kennen veel beproefde methodes en aanpakken. Wat goed werkt, houden we zo. We bouwen op die manier aan onze eigen algoritmes. Maar we zullen ook het experiment moeten blijven zoeken. Ambities koesteren vereist durf en het onbekende verkennen. Als we dichter op onze klanten willen zitten, zullen we buiten de gebaande paden moeten gaan. Het mag best een keer misgaan, zolang we er maar van leren.

Organisatie van de toekomst: hoofdkenmerken

Genoemde aanknopingspunten leiden ertoe dat wij ons opmaken voor een organisatie die toekomstgericht en toekomstbestendig moet kunnen opereren. Die GGD-organisatie van de toekomst kent de volgende hoofdkenmerken:

1. We gaan op de weg naar een digitale transformatie. We zullen steeds meer data verzamelen, analyseren, gebruiken en ontsluiten. We zullen in toenemende mate kennis delen met gemeenten, andere partners en onze inwoners. Zeker wanneer we nieuwe trajecten of aanpakken willen initiëren en partijen willen verbinden, zal op onze kennis- en expertisefunctie een groter beroep worden gedaan. Het is van belang dat we daarbij een betrouwbare en onafhankelijke positie innemen. Data op een steeds betere manier ontsluiten en benutten, vereist dat we daar met onze medewerkers, kennis en tools op voorsorteren. Naar verwachting maken we in de toekomst zeker 10% van onze middelen (= €3 miljoen) vrij voor de beoogde digitale transformatie. Zo investeren we in een moderne telefoonoplossing en een daarop aangepaste flexibele organisatie. Daarmee verbeteren we onze bereikbaarheid, nu vaak een punt van onvrede bij klanten. We streven ernaar om de visie op onze toekomstige dienstverlening en digitale transformatie medio 2019 verder uit te werken. Die bespreken we vervolgens met onze stakeholders, waarna we een plan van aanpak opstellen.
2. We maken de organisatie nog flexibeler. We vragen van onze medewerkers om in experimenten te stappen, om hun oor nog beter te luister te leggen in de samenleving en om aan opgaven te werken die buiten de teams liggen. Dat stelt eisen aan de wendbaarheid van medewerkers en organisatie. Structuren en protocollen mogen niet hinderlijk in de weg staan. We gaan aan de slag met een nieuwe oefening in lenigheid.
3. We gaan van Human Resources naar Resources for Humans. Sleutelbegrippen hierbij zijn: de medewerker centraal, eigen regie en resultaatgerichtheid. Het gaat om 'het verbinden van mens aan werk' en niet om het invullen van een functieprofiel. Deze benadering moet ons ook helpen om in te spelen op de krapte op de arbeidsmarkt.
4. Onze ambities moeten ook tot uitdrukking komen in ambitieus werkgeverschap. Dat vraagt om een sterke positie op de arbeidsmarkt. Werken bij onze GGD moet een uitdaging zijn.

GGD

West-Brabant